

ДИНАМІКА ІМЕННИКА СЕЛА БОРИСКОВИЧІ 1824–2023 РР.

Лариса Садова

У статті проаналізовано іменник новонароджених у селі Борисковичі за матеріалами церковних документів XIX–XX століття. У статті виокремлено лінгвальні особливості формування іменника, встановлено ступінь впливу на нього позамовних чинників. Сільський іменник відображає регіональні особливості, зумовлені історичними, релігійними, культурними особливостями регіону.

Ключові слова: антропонім, апелятив, антропоніміка, ім'я.

DYNAMICS OF NAMES OF THE VILLAGE BORYSKOWYCHI 1824– 2023

Larysa Sadova

The article analyzed the names of newborns in the villages of Boryskowychi based on the material so fchurch documents of the XIX–XX century. In the article the linguistic feat ure softheformation of names are singledout, the degree of influence on extralinguistic factors on it is determined. The village names reflectthe region alfeatures, dueto historical, religious, cultural features of the region.

Key words: anthroponym, appellative, anthroponomastics, name.

Постановка проблеми. Визначальна особливість іменника протягом різних історичних зрізів – його динамічність, змінність, гнучкість, здатність оновлюватися під впливом історичних реалій, релігійних факторів, національного самоусвідомлення та міжетнічних контактів. Значний вплив на сільський іменник XIX ст. мала православна церква, священики якої здійснювали хрещення та обирали ім'я за церковним календарем. За даними «Метричної книги сіл Брани та Ржищів 1871–1881 рр.», проаналізованої нами в одній із попередніх статей, усі 88 дітей, народжених у січні протягом 1871–1881 рр., названі згідно з церковним календарем, подібну тенденцію прослідковуємо і щодо випадків називання в інші місяці (МК Брани 1871), а також у «Метричній книзі сіл Борисковичі, Довгів, Цегів 1845–1854 рр.» (МК

Борисковичі 1845). На початку та в першій половині ХХ ст. докорінно змінюється політична та релігійна ситуація на півдні сучасної Волинської області, що, очевидно, впливає і на специфіку формування іменника та особливості надавання імені при хрещенні.

Антропонімікон села Борисковичі ХІХ–ХХ ст. не був предметом наукового вивчення. Вивчення особових імен цього періоду належить до *актуальних ономастичних досліджень*, оскільки воно дає змогу виявити специфіку формування сільського іменника, основні тенденції, які діють при його змінах.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичні засади української науки про особові імена заклали роботи Л. О. Белея [1], Р. Й. Керсти [3], С. М. Пахомової [7], Р. І. Осташа [6], П. П. Чучки [10]. Структура та динаміка іменників різних регіонів України була об'єктом наукових досліджень Н. О. Свистун [8] (м. Тернопіль), І. Д. Скорук [9] (м. Луцьк), П. П. Чучки [10] (Закарпаття) та ін. Антропонімію Волині ХVІ–ХVІІІ ст. проаналізувала польська дослідниця І. Митнік [11]. Іменник Волині, засвідчений у пам'ятках ХVІ ст., розглядали А. І. Білорус [2], А. М. Матвієнко [4], В. М. Мойсієнко [5].

Мета дослідження – комплексний аналіз особливостей та динаміки чоловічого та жіночого іменника новонароджених села Борисковичі 1824–2023 рр. Матеріалом для дослідження слугували метричні та сповідні книги Троїцького храму села Борисковичі (1824–1909 рр.), Іовського храму села Борисковичі (1909–1939 рр.), Горохівського костелу (1827–1834 рр.); записи про народження Бранівської сільської ради, списки випускників ЗОШ І–ІІ ст. с. Борисковичі.

Досліджуваний період розділяємо на 13 хронологічних зрізів: 1) 1824–1833 (іменник жителів села православного віросповідання); 1827–1834 (іменник жителів села католицького віросповідання); 2) 1845–1854; 3) 1896–1906; 4) 1919–1929; 5) 1930–1939; 6) 1940–1949; 7) 1950–1959; 8) 1960–1969; 9) 1970–1979; 10) 1980–1989; 11) 1990–1999; 12) 2000–2009; 13) 2009–2023 рр.

У першому зрізі (1824–1833 рр.) частотна п'ятірка жіночого іменника осіб православного віросповідання представлена іменами *Марія* (5), *Анна* (2), *Дарія*

(2), *Евдокія* (2), *Екатерина* (2), *Юліянія* (2), *Параскева* (2). Імена *Агафія*, *Агрипина*, *Марфа*, *Матрона*, *Пелагія*, *Пульхерія*, *Софія*, *Феодора* використані для називання однієї дитини. Жіночий іменник цього зрізу охоплює 15 жіночих імен.

У жіночому іменнику католиків домінує ім'я *Maryanna* (4), імена *Barbara*, *Honorata*, *Helena*, *Józefa*, *Katarzyna* представлені одиничними фіксаціями. В іменнику зрізу засвідчено два випадки надання дитині подвійних імен: *Pawlina Cecylia*, *Lucyna Urszula*. Жіночий іменник осіб католицького віросповідання представлений 8 іменами.

У жіночих іменниках католиків та православних трапляються перегуки імен: *Katarzyna* – *Екатерина*, *Helena* – *Елена* (в іменниках наступних зрізів), проте більшість засвідчених католицьких імен не мають паралелей із іменами православних жителів села, оскільки ці імена відсутні в православному календарі (*Honorata*, *Józefa*, *Cecylia*, *Lucyna*, *Urszula*). Відмінність між іменниками православних і католиків могла бути зумовлена свідомим прагненням католицького та православного духовенства називати дітей різними іменами. Цікаво, що в метричних записах із православних церков засвідчені імена *Євстахій*, *Стахій*, *Євдокія*, а імена *Єва*, *Станіслав* відсутні (ім'я *Станіслав* відсутнє в православному календарі, ім'я *Єва* наявне в православному календарі, проте фіксації цього імені трапляються лише на початку ХХ ст.). Натомість у метричних книгах Горохівського костелу засвідчені імена *Stanislav*, *Ewa*, а імена *Євдокія*, *Стахій*, *Євстахій* відсутні, хоча можливі для іменування осіб католицького віросповідання (пор., одиничні фіксації імені *Eudoxia* в іменнику католиків села Довгів на Волині, *Jewstafij*, *Jewdokija* в антропонімії Волині XVI–XVIII ст. (Митнік 2010, 140).

Для жіночого іменника другого зрізу властива значна різноманітність імен, для називання 243 осіб використано 46 імен. П'ятірка найуживаніших імен представлена іменами *Марія* (29 іменувань), *Анна* (22), *Татіана* (13), *Домнікія* (12), *Юліянія* (12), *Евдокія* (12). Значна продуктивність характерна для імен *Агафія* (9), *Анастасія* (8), *Дарія* (8), *Ксенія* (8), *Параскева* (8), *Пелагія* (8), *Марфа* (7), *Александра* (6), *Варвара* (6), *Елена* (6), *Меланія* (6), *Матрона* (6),

Фекла (5), *Агрипина* (3), *Васса* (2), *Ирина* (2), *Екатерина* (2), *Евфросинія* (2), *Лукія* (2), *Маріанна* (2), *Марина* (2), *Надежда* (4), *Наталія* (3), *Софія* (3), *Соломонія* (3), *Стефанида* (3), *Феодора* (2), *Феодосія* (3), *Христина* (2), *Юстина* (2). Рідкісні для цього зрізу імена *Акилина*, *Антонина*, *Вера*, *Гликера*, *Зиновія*, *Елисавета*, *Епестимія*, *Евфимія*, *Любовь*, *Февронія*, оскільки вони використані для називання однієї дитини.

За нашими спостереженнями, вирішальну роль у виборі імені відігравав принцип називання за церковним календарем. Так, 12 дівчаток із іменем *Домникія* народжені з 2 до 22 січня, 8 *Ксеній* – із 20 січня до 5 лютого, 6 дівчат із іменем *Меланія* – з 1 до 11 січня, 3 *Соломонії* – з 27 липня до 1 серпня, 3 *Наталії* – 25 і 26 серпня, 2 *Катерини* – 24 листопада, 2 *Васси* – 20 і 21 серпня, 8 дівчат із іменем *Параскева* – з 10 до 28 жовтня, 2 *Маріанни* – 17 лютого, 2 *Ірини* – 13 і 16 квітня.

Вибір імені значною мірою був зумовлений антропонімічними вподобаннями священника або батьків, антропонімічними смаками жителів певного населеного пункту або регіону загалом. Так, на 16 квітня за старим стилем припадає вшанування святих Агафії, Ірини, Галини, Васиїни, Феодори, проте дівчаток, народжених 16 квітня, названо іменами *Агафія* (4 дитини) та *Ирина* (2 дитини), а імена *Галина*, *Васиїна* відсутні в іменнику досліджуваних сіл. Очевидно, що при можливості вибору імені серед кількох імен із церковного календаря, вагому роль відігравали антропонімічні вподобання священника або батьків.

Після зміни священника в Троїцькому храмі села Борисковичі 1853 року (із 1845 до 1853 року священником був Павло Шумський, після 1853 року – Іоан Захаріяшевич) іменник сіл оновлюється іменами *Андроникъ*, *Владиміръ*, *Захарій*, *Исаакій*, *Климентъ*, *Мефодій*, *Никифоръ*, *Стахій*, *Флоръ*, у жіночому іменнику з'являються імена *Евфросинія*, *Надежда*, *Софія*, *Юстина*, відсутні до 1853 року. Такі вагомі якісні зміни іменника могли бути зумовлені антропонімічними вподобаннями нового священника, що підтверджує думку про вагомий вплив на вибір імені саме антропонімічних смаків священника, а не батьків.

П'ятірка найпродуктивніших імен третього зрізу, який охоплює період 1896–1906 рр., містить імена *Марія* (9), *Агафія* (6), *Анна* (5), *Софія* (5), *Акилина*(4), *Домнікія*(4), *Параскева* (4). Незначна продуктивність властива для імен *Агрипина*, *Анастасія*, *Вера*, *Екатерина*, *Матрона*, *Меланія*, *Тат'янна*, *Фекла*, *Феодосія* (по 3 номінації), *Варвара*, *Зиновія*, *Евфросинія*, *Елена*, *Ксенія*, *Лідія*, *Пелагія*, *Соломонія*, *Феодора*, *Харитина*, *Христина* (по 2 іменування). Рідкісні для цього зрізу імена *Анисія*, *Валентина*, *Гликерія*, *Евва*, *Евгенія*, *Евдокія*, *Евфимія*, *Ирина*, *Іуліянія*, *Марфа*, *Надежда*, *Ольга*, *Стефанида*, *Феофанія*, *Фотина*, *Юлія*, представлені одиничними фіксаціями. Нові для цього зрізу імена *Валентина*, *Евва*, *Евгенія*, *Лідія*, *Ольга*, *Юлія*, що свідчить про значне якісне оновлення жіночого іменника наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. Для жіночого іменника третього зрізу властива значна різноманітність іменного репертуару, іменник цього зрізу охоплює 44 жіночих імені.

Іменник четвертого зрізу представлений 32 іменами, серед яких найпродуктивнішими стали імена *Анна* (17), *Марія* (12), *Ольга* (10), *Ніна* (7), *Лідія* (5). Імена *Агафія*, *Галина*, *Евфросинія*, *Софія* (по 4 іменування), *Акулина*, *Александра*, *Анастасія*, *Анисія*, *Валентина*, *Віра*, *Евгенія*, *Евдокія*, *Елена*, *Стефанида* (по 2 номінації) менш продуктивні. Одиничні для цього зрізу імена *Антонина*, *Варвара*, *Домнікія*, *Екатерина*, *Зиновія*, *Ирина*, *Ксенія*, *Марфа*, *Пелагія*, *Соломонія*, *Тат'янна*, *Феодосія*, *Хивонія*.

Для жіночого іменника цього зрізу властиві вагомні якісні зміни: частина імен попереднього зрізу занепадають (*Меланія*, *Матрона*, *Параскева*, *Фекла*, *Феодора*, *Христина*), натомість з'являються нові імена, відсутні в попередніх зрізах (*Галина*, *Ніна*, *Олександра*), стають активними імена, які з'явилися в іменнику на початку ХХ ст. (*Валентина*, *Євгенія*, *Лідія*, *Ольга*).

Можливість вільно обирати ім'я для дитини зумовила актуалізацію нових імен, які належали до переліку календарних, проте раніше були малопродуктивними. Так, за даними «Метричної книги сіл Брани та Ржищів 1871–1881 рр.» (МК Брани 1871), дівчаток, народжених 27 січня, називали іменем *Анна*, хоч ім'я *Ніна* також зазначене в календарі щодо цього дня. Церковна документація храму села Борисковичі містить запис про оплату

хрещення Ніни Дем'янівни Ващук, народженої 16 вересня 1929 року, Ніни Михайлівни Клачук, народженої 14 жовтня 1924 року, що підтверджує відсутність впливу церковного календаря на називання дитини, адже пам'ять святої рівноапостольної Ніни вшановують 27 січня.

Очевидно, на початку та в першій третині ХХ ст. змінюється специфіка вибору імені від календарного принципу називання, за яким дитину називав священник згідно з церковним календарем відповідно до дати народження, на називання дитини батьками безвідносно до того, пам'ять якого святого вшановувалася церквою в день народження дитини.

Для жіночого іменника 1930–1939 рр. характерні незначні зміни в найчастотнішій п'ятірці імен. Імена *Лідія* (8), *Марія* (7), *Ганна* (6) очолили список найпопулярніших імен, який доповнився іменами *Галина* (6), *Віра* (2), *Юстина* (2). Імена *Вікторія*, *Єфросинія*, *Євгенія*, *Катерина*, *Ніна*, *Ольга* представлені поодинокими номінаціями. Водночас занепадає пласт імен, властивих для ХІХ ст., які протрималися в іменнику до 1929 року: *Агафія*, *Анастасія*, *Варвара*, *Домнікія*, *Євдокія*, *Ірина*, *Марфа*, *Олена*, *Пелагія*, *Соломонія*, *Стефаніда*, *Тетяна*, *Феодосія*. Іменний репертуар цього зрізу суттєво звузився (12 жіночих імен), що зумовлено як антропонімічними, так і демографічними чинниками (в цей період народжуваність була низькою).

Поява в іменнику імені *Вікторія* могла бути зумовлена впливом як антропонімічної моди, так і католицького іменника попередніх десятиліть (хоч у першому зрізі серед імен осіб католицького віросповідання імені *Вікторія* немає, проте в середовищі католиків це ім'я було одним із найпоширеніших поряд із іменами *Мар'яна*, *Єва*, *Анна*, в метричному записі 1827 року ім'я матері новонародженої дитини *Viktorya z Horodyńskich Boczkowska*). Цікаво, що іменем *Вікторія* названа дитина з родини Лагановських, яка протягом першої половини ХІХ ст. була католицького віросповідання.

Частотна п'ятірка імен шостого зрізу охоплює імена *Євгенія* (7), *Раїса* (5), *Валентина* (4), *Галина* (4), *Ганна* (4). Імена *Вікторія*, *Лідія*, *Ніна* (по 2 номінації), *Тетяна*, *Людмила*, *Леоніла*, *Ія*, *Зоя*, *Марія* (по 1 фіксації) засвідчені для називання однієї або двох дітей. Новими для іменника зрізу стали імена

Людмила, Леоніла, Ія, Зоя, натомість імена *Віра, Єфросинія, Катерина, Юстина* втратили свою продуктивність, у шостому хронологічному зрізі ці імена відсутні (*Віра, Єфросинія, Юстина* не набули активності в іменуванні, вони відсутні в іменнику села до 2019 року, ім'я *Катерина* активізувалося в 1970–1979 рр. (1 іменування) і 2017 року (1 іменування)). Іменний репертуар розширився до 14 імен, проте цей показник незначний відносно іменника третього зрізу, який охоплював 44 імені.

Жіночий іменник 1950–1959 рр. зазнав суттєвих змін: іменний репертуар розширився до 22 імен, що відбулося внаслідок зростання кількості новонароджених, з'явився ряд нових для іменника імен, відсутніх в іменниках усіх попередніх зрізів (*Емілія, Лариса, Леоніда, Леся, Мирослава, Неоніла, Світлана, Ярослава*). Найпродуктивніші в цьому зрізі імена *Галина* (12), *Людмила* (6), *Валентина* (5), *Леся* (5), *Євгенія* (4), *Вікторія* (4), *Світлана* (4), менш продуктивні імена *Ганна* (3), *Марія* (3), *Раїса* (2), *Леоніда* (2), *Лариса* (2), *Надія* (2), *Неоніла* (2). Одиначними фіксаціями представлені імена *Антоніна, Емілія, Зінаїда, Лідія, Любов, Ольга, Мирослава, Ярослава*.

Жіночий іменник 1960–1969 рр. продовжує тенденції, сформовані в попередньому зрізі: частотна п'ятірка імен оновлюється на одне ім'я (*Людмила* (13), *Валентина* (6), *Галина* (5), *Євгенія* (5), *Надія* (4)), активними залишаються імена *Лариса* (3), *Раїса* (2), іменник охоплює 22 імені. Одиначні в іменнику імена *Алла, Антоніна, Вікторія, Діна, Зінаїда, Леоніда, Лідія, Любов, Марія, Наталія, Ніна, Олена, Ольга, Руслана, Світлана*. Нові для іменника імена *Алла, Діна, Руслана*, вперше за досліджуваний період втратило активність ім'я *Ганна* (в XIX ст. це ім'я входило в частотну п'ятірку, в першій половині XX ст. належало до найпопулярніших, після одиначної номінації в 1970–1979 рр. ім'я *Ганна* не відновило активності в називанні до 2019 року).

Значні якісні зміни властиві для іменника 1970–1979 рр.: до активного вжитку повернулося ім'я *Оксана* в його українській формі (у XIX ст. воно фіксувалося російським варіантом *Ксенія*, в живомовному середовищі існував варіантімені *Ксенька*), а також забуті на початку XX ст. імена *Ірина, Тетяна*. Іменник поповнили імена *Аліна, Жанна, Зоряна, Іванна, Майя*, набули

активності імена *Ганна, Зоя, Катерина* (в наступних зрізах ці імена знову втратили свою продуктивність). Найчастотніша п'ятірка охоплює імена *Наталія (6), Людмила (6), Оксана (5), Галина (3), Валентина (3)*. Незначна активність властива для імен *Лариса, Надія* (по 2 іменування), *Алла, Аліна, Ганна, Євгенія, Жанна, Зоряна, Зоя, Іванна, Ірина, Катерина, Леся, Майя, Марія, Руслана, Світлана* (по 1 номінації). Іменник цього зрізу охоплює 23 імені.

Іменник десятого зрізу охоплює 17 імен, серед яких найпродуктивніші – *Оксана (3), Людмила (3), Валентина (2), Інна (2), Марія (2), Наталія (2), Олена (2), Ольга (2), Тетяна (2)*. Одиначними фіксаціями представлені імена *Алла, Ірина, Лариса, Леся, Лілія, Мар'яна, Світлана, Юлія*. Нові для іменника імена *Інна, Лілія, Мар'яна* (останнє набуло поширення в сільському іменнику після появи серіалу «Багаті теж плачуть», хоча в іменнику цього зрізу впливи такого мотиву називання відсутні, адже прем'єра серіалу, за даними «Вікіпедії», відбулася 18 листопада 1991 року; вагомий вплив на поширення цього імені міг відіграти іменник католиків, у якому ім'я *Маріанна* було найпродуктивнішим), до активного вжитку повернулося ім'я *Юлія*, засвідчене в іменнику села Борисковичі 1896–1906 рр., знову активізувалися імена *Олена, Ольга*.

Іменник кінця ХХ ст. зберігає тенденції розвитку жіночого іменника попередніх зрізів. Найпродуктивнішими стали імена *Марія (6), Юлія (4), Людмила (3), Тетяна (3), Ірина (2), Мар'яна (2), Ольга (2)*, імена *Аліна, Василина, Валентина, Вікторія, Діана, Іванна, Інна, Лілія, Ліна, Любов, Наталія, Раїса, Світлана* засвідчені одиначними іменуваннями. Нові для цього зрізу імена *Василина, Діана, Ліна*, ім'я *Вікторія* відновило активне функціонування, воно було засвідчене в іменнику 1950–1959 рр.

Іменник початку ХХІ ст. демонструє насамперед складну ситуацію не антропонімного, а демографічного плану, адже народжуваність у селі Борисковичі в цей період стала найнижчою за досліджуваний період, меншою, ніж у ХІХ ст., у період 1939–1945 рр. У цьому та наступному зрізах до аналізу залучаємо імена дітей, батьки яких – корінні мешканці села, які після одруження переїхали з села Борисковичі в сусідні населені пункти, міста

Горохів та Луцьк. Вважаємо, що специфіка називання цих дітей відображає антропонімні традиції іменника села Борисковичі. У 2000–2009 рр. у селі Борисковичі народилося 16 дівчаток, названих 14 іменами: *Богдана, Василина, Вероніка, Вікторія, Даніелла, Діана, Марія, Мар'яна, Руслана, Тетяна, Христина, Яна* (по 1 номінації), *Анастасія, Олена* (2 випадки називання). Іменник досліджуваного зрізу оновився іменами *Богдана, Вероніка, Даніелла, Яна*, відновили свою активність імена *Анастасія, Христина*, засвідчені в XIX ст.

Іменник 2010–2023 рр. представлений 24 жіночими іменами, серед яких найпопулярнішими стали традиційні як для українського народу загалом, так і для досліджуваного іменника імена *Софія* (3) (у цьому зрізі воно відновило активне функціонування після втрати активності в 1919–1929 рр.), *Христина* (3), *Дарина* (3), *Ірина* (2), *Ангеліна* (2), *Мілана* (2), *Соломія* (2). Одиначні для цього зрізу імена *Анна, Алла, Альбіна, Аріна, Анастасія, Василина, Вікторія, Вероніка, Владислава, Єлизавета, Злата, Катерина, Лілія, Марія, Марта, Наталія, Ніка, Олександра*. У сучасному жіночому іменнику виділяємо тенденції: 1) називання давніми українськими іменами, які відомі в іменнику села з XIX ст.: *Анастасія, Дарина, Єлизавета, Ірина, Катерина, Марія, Марта, Наталія, Олександра, Соломія, Христина*; 2) вибору нового, рідкісного для сільського іменника імені: *Альбіна, Аріна, Владислава, Злата, Ніка* (ці імена нові для іменника, з'явилися в ньому в 2010–2023 рр.).

Протягом близько 200 років у частотну п'ятірку жіночого іменника села Борисковичі потрапило 33 імені. Рідкісними іменами, засвідченими лише в одному зрізі, стали імена *Аріна, Альбіна, Богдана, Владислава, Даніелла, Діана, Жанна, Зоряна, Злата, Евва, Емілія, Епестимія, Ія, Ліна, Леоніла, Майя, Мирослава, Ніка, Пульхерія, Февронія, Феофанія, Фотина, Хивонія, Яна, Ярослава* (25 антропонімів).

Цікаво, що «потенційно можливими» для сучасного сільського іменника, модними є імена *Єва, Варвара, Меланія, Домініка*, проте в досліджуваному іменнику ці імена відсутні (попри їхню наявність в іменнику села XIX ст.). Припускаємо, що перешкодою для їхньої активізації стали розмовні форми цих

імен, збережені ще з ХІХ ст. та добре відомі сільським жителям: *Євка, В́арка, Малáшка, Дóмка* (очевидно, вони сприймаються як некрасиві). Багатство варіантів імені може сприйматися як позитивне, але часто і як негативне явище (мешканці села зазначають, що називали дітей іменем *Мар'яна, Злата*, тому що від цих імен неможливо утворити згрубілі форми з суфіксом *-к-а*, на зразок *Валька, Галька, Манька, Ганька*, а саме такі варіанти імен належать до найпоширеніших у сільському середовищі. Слід зазначити, що саме сільський іменник – найсприятливіший ґрунт для творення багатьох оригінальних гіпокористичних, демінутивно-аугментативних, пейоративних варіантів імен (пор., варіанти імен села Борисковичі початку ХХ ст.: *Сівóнка (Соломія), Їфрóна (Єфросинія), Лійó (Ілля), Ѓива (Іов), Михтóн (Мефодій), Гонóфер (Онуфрій), Лікán (Никандр), Та́цька (Тетяна), Т́унька (Валентина)* та ін.).

Вагому роль у називанні відіграють сімейні традиції називання дитини: називання іменем батька або матері з метою забезпечити здоров'я кволій дитині або зберегти її життя, якщо в сім'ї помирали діти (в сім'ях Мартинюків батько і син названі іменем *Петро* (70-ті рр. ХХ ст.), мати і дочка з цієї ж родини – іменем *Людмила* (кінець ХХ – початок ХХІ ст.), мати і дочка з родини Зубкевичів мали ім'я *Ганна* (70-ті рр. ХХ ст.)). 2018 і 2019 року засвідчено два випадки називання синів іменем батька на його честь: *Олександр, Сергій*. В іменнику села Борисковичі ХІХ ст. існувала тенденція називання рідних братів і сестер однаковими іменами, зумовлена, очевидно, прагненням припинити дітонародження [див. СадоваМюнх,2018].

Варто зазначити, що в окремих родинах протягом кількох поколінь можна помітити тенденцію до називання найпоширенішими іменами, «як усі», або рідкісними іменами, «як ні в кого», наприклад, кілька поколінь однієї родиниз іменами: *Галина – дочка Валентина – дочки Людмила, Леся – дочка Марія; Ганна – дочка Галина – дочка Валентина– дочка Марія; Лідія – дочка Галина – дочка Марія; Юстина– дочка Леоніла– дочка Руслана – діти Дмитро, Інна; Вікторія – дочка Жанна – дочка Інна, Емілія – дочка Інна, Зоя – сини Валентин, Іларіон*. Подібну тенденцію можна прослідкувати також в іменниках

інших сільських населених пунктів, наприклад, в одному з сіл Горохівщини ім'я матері *Роза*, а дочки – *Мальвіна*.

Суттєвий вплив на називання дитини відіграє віросповідання батьків та пов'язана з ним специфіка іменування. Так, жителі села православного віросповідання часто називають дитину з урахуванням того, день пам'яті якого святого припадає на день народження дитини. Такий принцип називання активний щодо днів пам'яті шанованих святих (*Іван* (07.07.1998), *Петро* (12.07.1998), *Марія* (07.04.1997, 04.08.1997), *Микола* (19.12.2009), *Андрій* (11.12.2014), *Людмила* (26.09.1992), *Ірина* (18.04.1996), *Дмитро* (08.11.2014), *Василина* (29.04.2018)). Прагнення назвати дитину та охрестити її тим же іменем звужує вибір батьків до переліку календарних імен. Перелік календарних імен стає джерелом для пошуку оригінальних, рідкісних імен (*Злата*, *Ніка* в досліджуваному іменнику, пор., засвідчені в м. Луцьку імена *Іларія*, *Ніка*, *Кіра*, *Серафима*, *Агнія*, *Августа*). На нашу думку, популярності імен *Зоя*, *Галина*, *Лариса*, *Людмила* сприяло те, що ці імена належали до переліку імен церковного календаря, ними можна було охрестити дитину (в радянський час дітей у селі Борисковичі хрестили, але робили це таємно).

За нашими спостереженнями, в родинях вірян протестантських церков вибір імені тяжіє до запозичених із європейських мов імен (пор., в родині Шаповалів діти названі іменами *Артур*, *Альбіна*, *Аріна*, 2000 року в протестантській сім'ї засвідчене ім'я *Данієлла*), а також до давньоєврейських імен біблійного походження (пор., імена *Естера* у м. Луцьку, *Вірсавія* у протестантській родині с. Борочиче). Ця тенденція відносно нова, в протестантській родині Паламарчуків із села Борисковичі, у якій із 1989 до 2003 року народилося 12 дітей, батьки обирали традиційні для досліджуваного іменника імена *Наталія*, *Олександр*, *Ярослав*, *Володимир*, *Лілія*, *Раїса*, *Валентина*, *Тетяна*, *Олена* та ін.

На нашу думку, на вибір імені опосередковано впливає вік батьків, адже в родинях, у яких вік батьків становить 20–25 років, оригінальні імена трапляються частіше, ніж у родинях, в яких вік батьків становить 30–40 років (пор., у сім'ях, в яких вік батьків до 25 років, імена *Максим*, *Артур*, *Захар*,

Остан, Владислав, Злата, Владислава, Аріна, Альбіна, Ніка, в сім'ях, у яких вік батьків становить 30–40 років, імена *Іван, Михайло, Олександр, Дмитро, Дарина, Христина, Богдана, Катерина, Наталія, Юлія, Олена*). Цікаво, що вік батьків, які назвали своїх синів іменем *Іван* у 1990–1999 рр., становить 27–40 років, у 2010–2019 рр. – 35–40 років.

Чоловічий іменник першого зрізу представлений 18 іменами. Найпопулярнішими стали імена *Іванъ*(3), *Андрей* (2), *Василь* (2), *Григорій* (2), *Михаиль* (2), імена *Александръ, Антоній, Афанасій, Даніиль, Ігнатъ, Іосифъ, Кириль, Климентій, Павель, Петръ, Стефанъ, Проконій, Симеонъ* представлені поодинокими фіксаціями.

Чоловічий іменник осіб католицького віросповідання представлений 9 іменами, серед яких переважають імена *Jan* (3), *Stanislav* (3), *Franciszek* (2), *Mikolaj* (2), поодинокими фіксаціями представлені імена *Antoni, Jakób, Pawel, Prokop* та подвійне ім'я *Albin Kazimierz*.

У першому зрізі в іменнику осіб православного віросповідання імена слов'янського походження відсутні, в антропоніміконі осіб католицького віросповідання засвідчені слов'янські за походженням імена *Stanislav, Kazimierz*. Значна частина іменників католиків та православних має перегуки: *Antoni – Антоній, Jan – Іванъ, Prokop – Проконій, Pawel – Павель*, проте трапляються імена, типові тільки для католицького іменника (відсутні в православному церковному календарі): *Albin, Franciszek, Kazimierz, Stanislav*. Специфічна особливість іменника католиків – наявність випадків називання подвійними іменами (такі іменування засвідчені в родинах, які мали шляхетське походження, у документах їх позначати лексемами «*uczciwych*», «*wielmożnych*», «*ślawetnychrodziców*»).

Чоловічий іменник другого зрізу охоплює 61 ім'я, використане для називання 225 дітей. Найчастотнішу п'ятірку складають імена *Іванъ* (25 номінацій), *Василій* (13), *Михаиль* (13), *Павель* (11), *Стефанъ* (11). Частотними стали імена *Іосифъ* (10), *Іаковъ* (8), *Феодоръ* (8), *Андрей* (7), *Даніиль* (7), *Антонъ* (6), *Максимъ* (6), *Петръ* (6), *Романъ* (6), *Григорій* (5), *Симеонъ* (5), *Георгій* (4), *Леонтій* (4), *Николай* (2), *Никита* (4), *Онуфрій* (4),

Прокопій (4). Незначна продуктивність властива для імен *Алексей* (2), *Аликсандеръ* (2) (імена подаємо так, як вони записані у джерелі), *Владиміръ* (2), *Гавріиль* (3), *Игнатій* (3), *Илія* (2), *Лука* (2), *Тимофей* (3), *Трофимъ* (2), *Филимонъ* (2), *Харитонъ* (2).

Рідкісні для іменника імена *Андроникъ*, *Артемій*, *Борысь*, *Евдокім*, *Емеліанъ*, *Захарій*, *Исаакій*, *Іоакимъ*, *Карпъ*, *Кирилъ*, *Калиникъ*, *Кондратъ*, *Кипріанъ*, *Климентъ*, *Матфей*, *Мефодій*, *Никифоръ*, *Никандръ*, *Маркъ*, *Орестъ*, *Самуиль*, *Стахій*, *Тихонъ*, *Филиппъ*, *Феодосій*, *Філаретъ*, *Флоръ*, які мають по одному ім'явжитку.

Основу чоловічого іменника становлять календарні імена грецького, латинського та давньоєврейського походження. Слов'янські за походженням імена представлені в чоловічому іменнику незначними вкрапленнями, зокрема слов'янськими іменами, які були канонізовані Православною церквою після прийняття християнства в Київській Русі (*Борысь*, *Владиміръ*).

Вагому роль відігравала тенденція називання сина за іменем батька, зрідка за іменем діда. В іменнику другого зрізу засвідчено непоодинокі випадки однойменності батька та сина. Так, 29 вересня 1845 року в Івана Івановича Куліби народився син, якого було названо іменем *Иванъ*. 30 січня 1845 року в родині Василя Васильовича Гетьмана і його дружини Фотини Данилівни народився син, якого назвали іменем *Василій*, другого сина, який народився 11 грудня 1846 року, назвали іменем *Даніиль*, очевидно, на честь діда по материнській лінії. Серед 225 фіксацій називань хлопчиків у 14 випадках мала місце однойменність дитини з батьком або дідом (*Иванъ* (6), *Андрей* (1), *Василій* (1), *Михаиль* (2), *Филиппъ* (1), *Феодоръ* (1), *Даніиль*(1), *Яковъ* (1)).

Іменник третього зрізу представлений 64 іменами, що свідчить про значну різноманітність іменного репертуару. До частотної п'ятірки увійшли імена *Иванъ* (5), *Никита* (4), *Даміанъ* (3), *Николай* (3), *Феодоръ* (3), менша продуктивність властива для імен *Аксентій*, *Антонъ*, *Василій*, *Даніиль*, *Димитрій*, *Евфимій*, *Игнатій*, *Исидоръ*, *Максимъ*, *Прокопій*, *Сергей*, *Сильвестръ*, *Стефанъ* (по 2 фіксації), *Аверкій*, *Ананія*, *Алексей*, *Андроникъ*, *Андрей*, *Адріанъ*, *Афанасій*, *Влассій*, *Григорій*, *Герасимъ*, *Давидъ*, *Евстафій*,

Евдокимъ, Зиновій, Ілля, Іоакимъ, Іаковъ, Косма, Кодратъ, Карпъ, Константинъ, Лаврентій, Лукіанъ, Лука, Макарій, Маркъ, Матфей, Миронъ, Михаїлъ, Никифоръ, Никаноръ, Онуфрій, Пантелеимонъ, Петръ, Романъ, Савва, Спиридонъ, Терентій, Трофимъ, Тихонъ, Тимофей, Флоръ, Филипъ, Филимонъ, Феодосій, Харитонъ (по 1 іменуванню).

Іменник 1919–1929 рр. містить значні якісні зміни: іменник розширили імена *Венедикт, Виктор, Евгений, Емельян, Иларион, Іов, Іустин, Феофил, Фома*, які попри значну різноманітність іменника попереднього зрізу були відсутні в досліджуваному антропоніміконі. Цікаво, що 1909 року в селі Борисковичі було побудовано та освячено новий храм на честь преподобного Іова Почаївського, після чого одну дитину було названо іменем *Іов* на честь нового святого покровителя села (за бажанням батьків безвідносно до того, яке ім'я випадало в день народження дитини за церковним календарем).

Найчастотнішими стали імена *Василій* (10), *Александр* (9), *Іван* (9), *Стефан* (9), *Петр* (8), менш продуктивні імена *Феодор* (7), *Сергей* (5), *Григорій, Николай, Семен* (4), *Андрей, Михаил* (3), *Аверкій, Виктор, Владимир, Емельян, Мефодій, Никита, Павел, Пантелеимон* (2). Імена *Андроник, Анисим, Борис, Венедикт, Димитрій, Евгений, Иларион, Іов, Іустин, Константин, Косма, Максим, Марк, Тихон, Феофил, Фома, Яким* одиничні для іменника цього зрізу. Іменник зрізу представлений 37 іменами.

Іменник 1930–1939 рр. продовжує основні тенденції розвитку іменника попередніх зрізів, новими для іменника стало ім'я *Всеволод*. Найпродуктивнішими стали імена *Василь* (5), *Іван* (4), *Сергій* (3), *Федір* (3), *Всеволод* (2), *Степан* (2), одиничні для іменника імена *Костянтин, Лука, Матвій, Петро*.

Серед імен шостого зрізу домінують імена *Анатолій* (6), *Василь* (4), засвідчені також імена *Валентин, Віктор, Євгеній, Іван, Леонід, Микола, Олег, Павло*, представлені одиничними номінаціями. Новими для іменника стали імена *Валентин, Леонід, Олег, Анатолій*, яке відразу очолило список найпопулярніших імен зрізу та залишилося в переліку найпопулярніших імен до 1970–1979 рр.

Чоловічий іменник 1950–1959 рр. зберігає основні тенденції розвитку чоловічого іменника попередніх зрізів: найчастотнішу п'ятірку склали імена *Анатолій* (14), *Василь* (14), *Олександр* (4), *Євген* (4), *Аркадій* (3). Для іменника цього зрізу властиві вагомні якісні зміни: іменник села поповнили нові для сільського іменника імена *Аркадій* (3), *Віталій* (2), *Ростислав* (2), *Ярослав* (2), *Богдан* (1), *Феофан* (1); зберегли активність імена, засвідчені в попередніх зрізах: *Микола* (2), *Сергій* (2), *Валентин* (1), *Віктор* (1), *Олег* (1), *Леонід* (1), *Степан* (1), *Федір* (1). Для іменника цього зрізу властива актуалізація давніх дохристиянських імен *Богдан*, *Ростислав*, *Ярослав* (така ж особливість характерна і для жіночого іменника цього зрізу, в якому засвідчені імена *Людмила*, *Мирослава*, *Світлана*, *Ярослава*). Цікаво, що чоловічі імена та їхні жіночі відповідники набувають популярності одночасно, так, наприклад, в іменнику сьомого зрізу активізувалися імена *Леонід* і *Леоніда*, *Валентин* і *Валентина*, *Євген* і *Євгенія*, *Віктор* і *Вікторія*, *Ярослав* і *Ярослава*, в іменнику 2010–2023 рр. активними стали імена *Владислав* і *Владислава*, *Богдан* і *Богдана*.

Значна активність імен частотної п'ятірки зумовлена, на нашу думку, специфікою сільського іменника, для якого властива уніфікованість, стабільність. Цікаво, що в 1957–1959 рр. у селі Борисковичі трьох хлопчиків, які народилися в сусідніх будинках, було названо іменем *Василь*. Цей приклад яскраво підтверджує думку про прагнення до однаковості в сільському іменнику. Антропонімна мода в сільському середовищі перетворюється на домінування двох–трьох імен, що породжує однойменність та сприяє активному формуванню варіантів імен, прізвищ та сімейно-родових іменувань.

Для іменника 1960–1969 рр. властива надзвичайна популярність імені *Анатолій*, яким названо 12 новонароджених, менша активність характерна для імен *Петро* (5), *Василь* (3), *Микола* (3), *Михайло* (3). Імена *Андрій*, *Володимир*, *Степан* (по 2 іменування), *Валентин*, *Валерій*, *Віктор*, *Віталій*, *Євген*, *Іван*, *Ігор*, *Леонід*, *Олександр*, *Руслан*, *Сергій* (по 1 номінації) представлені одиничними іменуваннями. Іменник зрізу представлений 19 іменами. Нові для

іменника зрізу імена *Валерій, Ігор, Руслан*, активізувалися властиві для іменника попередніх зрізів імена *Андрій, Володимир, Михайло, Петро*.

Чоловічий іменник 1970–1979 рр. порівняно з жіночим досліджуваним іменником стабільніший. Частотна п'ятірка іменника охоплює імена *Анатолій* (4), *Олександр* (4), *Василь* (3), *Микола* (3), *Петро* (3). Незначна активність властива для імен *Віталій, Володимир, Віктор, Ігор, Юрій* (по 2 іменування), *Андрій, Богдан, Валерій, Едуард, Сергій, Олег* (по 1 номінації). Нові для іменника імена *Едуард, Юрій*. Жіночий іменник цього зрізу містить ряд нових імен, оновилося також п'ятірка найчастотніших жіночих імен, натомість чоловічий іменник цього періоду зберігає тенденції розвитку іменника попередніх зрізів, що свідчить про його уніфікованість та більшу, ніж у жіночому іменнику, стабільність у виборі імені, зумовлену типовим для сільського середовища прагненням «бути, як усі».

Незначні зміни характерні для іменника 1980–1989 рр. Частотну п'ятірку складають імена *Андрій* (4), *Олександр* (4), *Микола* (4), *Сергій* (4), *Олег* (4). Активними стали звичні для сільського іменника імена *Володимир* (3), *Іван* (2), *Михайло* (2), *Віктор* (1), *Петро* (1), *Юрій* (1), *Руслан* (1), наявні в попередніх зрізах, а також нове для чоловічого іменника ім'я *Тарас* та імена *Костянтин, Дмитро*, засвідчені в ХІХ – на початку ХХ ст. Іменник зрізу охоплює 15 імен.

Частотна п'ятірка іменника 1990–1999 рр. охоплює імена *Олександр* (5), *Іван* (4), *Андрій* (3), *Вадим* (3), *Володимир* (3), *Сергій* (3), *Тарас* (3), менш продуктивні імена *Віталій, Роман, Юрій* (по 2 іменування), *Василь, Денис, Дмитро, Михайло, Назар, Олег, Петро, Ярослав*. Нові для іменника імена *Вадим, Назар, Денис*, активізувалося типове для ХІХ ст. ім'я *Роман*, а також поширені в першій половині ХХ ст. імена *Петро* (надане з урахуванням церковного календаря), *Василь* (вік батьків – 35–40 років), *Ярослав*. Іменник зрізу охоплює 18 імен. Цікаво, що імена *Тарас, Денис, Назар* стали активними в іменнику села Борисковичі тільки в 80–90-х рр. ХХ ст., у записах збережених метричних книг села Борисковичі ХІХ ст. ці імена відсутні.

В іменнику 2000–2009 рр. частотна п'ятірка охоплює імена *Максим* (4), *Олександр* (4), *Віталій* (2), *Андрій* (2), *Дмитро* (2), *Роман* (2), імена *Артем,*

Денис, Зорян, Ігор, Любомир, Микола, Назар представлені поодинокими номінаціями. Новими для іменника стали слов'янське за походженням ім'я *Любомир*, ім'я-новотвір *Зорян* (П. П. Чучка кваліфікує це ім'я як нове для українського антропонімікону, яке має паралелі в слов'янських мовах [ЧСОІ, 198]). Іменник зрізу охоплює 14 чоловічих імен.

Частотна п'ятірка іменника тринадцятого зрізу містить імена *Владислав* (3), *Максим* (3), *Андрій* (2), *Дмитро* (2), *Ілля* (2), *Маркіян* (2), *Матвій* (2), *Михайло* (2), *Назар* (2), *Остан* (2), *Станіслав* (2). До одиничних імен зрізу належать імена *Артур, Арсен, Артем, Богдан, Данило, Дамір, Захар, Іван, Лук'ян, Макар, Марко, Микола, Нікіта, Олександр, Олексій, Сергій, Стасій*. Нові для іменника цього зрізу імена *Артур* (запозичене через європейські мови кельтське за походженням ім'я), *Дамір* (очевидно, варіант імені *Дамир*, запозиченого з турецької мови, в радянський час засвідчене рідкісне ім'я *Дамир*, яке було скороченим від «даєшь мировую революцію» [Тр, 99]), *Маркіян* (запозичення з латинської мови, яке набуло значного поширення у ХХ ст. у Львівській області, мати дитини, названої цим іменем, родом із Львівської області), *Нікіта* (росіянізований варіант українського імені *Микита*), *Стасій* (вважаємо, що це ім'я треба трактувати не як гіпокористичний варіант імені *Станіслав*, а як окреме ім'я, пор., подібну тенденцію з іменами *Остан* < *Євстафій*, *Лаврін* < *Лаврентій*, *Олесь* < *Олександр*, *Одарка* < *Дарія*, *Мотря* < *Мотрона*, *Левко* < *Лев*, *Леонтій*, *Юрій* < *Георгій* [Тр, 347]). Наведені нові імена засвідчують прагнення батьків до уникнення однойменності, пошук оригінального імені, нового для сільського антропонімікону. В іменнику цього зрізу чітко окреслена тенденція до відродження давніх українських імен, типових для ХІХ ст.: *Арсен, Данило, Захар, Ілля, Максим, Марко, Остан, Олексій*, а також активних для ХХ ст. імен: *Андрій, Богдан, Дмитро, Іван, Микола, Михайло, Олександр, Сергій*. Активними стали слов'янські імена *Богдан, Владислав, Станіслав*, два останні імені мають паралелі в іменнику католиків села Борисковичі початку ХІХ ст.

У сучасному чоловічому іменнику виразно простежуються тенденції до називання давніми українськими іменами (*Арсен, Захар, Остан*), а також

новими для іменника іменами, часто запозиченнями з європейських, східних мов (*Артур, Дамір*). В іменнику цього зрізу активізувалася тенденція називання дитини на честь батька, наявна в досліджуваному іменнику з початку ХІХ ст., а також на честь святого, в день пам'яті якого народилася дитина (основний мотив вибору імені протягом усього ХІХ ст.).

У чоловічому іменнику 1824–2023 рр. засвідчено рідкісні імена *Ананія, Адріанъ, Артур, Венедикт, Дамір, Евдокім, Едуард, Зорян, Зиновій, Исаакій, Іов, Іустин, Карпъ, Калиникъ, Лаврентій, Любомир, Маркіян, Миронъ, Нікіта, Орестъ, Самуиль, Стасій, Феофан, Феофил, Філаретъ, Фома, Харитонъ* (27 імен), які зафіксовано в одному із зрізів. До частотної п'ятірки протягом досліджуваного періоду увійшло 31 чоловіче ім'я.

Отже, сільський іменник села Борисковичі 1824–2019 рр. репрезентує такі специфічні особливості: 1) однорідність та уніфікованість сільського іменника, зумовлена прагненням бути таким, «як усі», не виходити за межі звичних, традиційних норм; 2) вплив на називання дитини віросповідання батьків (через називання за церковним календарем для осіб православного віросповідання протягом ХІХ ст. та наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.; актуалізація імен, згадуваних у Біблії, у називанні дітей у протестантських родинях); 3) активність мотиву називання дитини на честь батька або матері; 4) вплив на називання давніх дохристиянських вірувань (називання іменем батька або матері з метою забезпечення здоров'я дитині (традиція, поширена в іменнику села до початку ХХІ ст.); однойменність братів та сестер із метою припинення дітонародження в родині, засвідчена в іменнику протягом усього ХІХ ст.); 5) активний вплив на іменник антропонімної моди, яка сприяла активізації та значному кількісному поширенню небагатьох модних імен (*Василь, Анатолій, Галина, Людмила* у 50–70-х рр. ХХ ст.); 6) повільна адаптація та незначне поширення нових для іменника імен (так і не стали активними в сільському іменнику імена *Ігор, Едуард, Руслан, Жанна, Зоя, Майя*, а також слов'янські імена *Богдан, Зорян, Ростислав, Ярослав, Богдана, Злата, Зоряна, Владислава, Мирослава, Ярослава*); 7) незначна активність запозичень із європейських мов (*Альбіна, Аріна, Данієлла, Діана, Жанна, Яна; Артур, Дамір, Едуард*); 8) активне

використання імен, властивих для сільського іменника ще з ХІХ ст. (*Анастасія, Дарина, Софія, Ірина, Катерина, Артем, Данило, Дмитро, Микола, Михайло, Остап*). Наведені вище тенденції окреслюють сільський іменник села Борисковичі як уніфікований антропонімікон, якому властива стабільність, повільність у новаціях, однорідність, домінування звичних імен, які мають паралелі з іменником села ХІХ ст.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Белей Л. О. Українські імена перед викликами ХХІ ст. // Дивослово. – 2011. – № 9. – С. 40–45.
2. Білорус А. І. Про особові назви Західної Волині ХVІ ст. // Архіви України. – 1970. – № 3. – С. 36–42.
3. Керста Р. Й. Українська антропонімія ХVІ ст. Чоловічі іменування. – К. : Наук. думка, 1984.
4. Матвієнко А.М. Особові назви Західної Волині ХVІ ст. // Друга республіканська ономастична нарада. – К. : Наук. думка, 1962. – С. 146–148.
5. Мойсієнко В. М. Луцька замкова книга 1560–1561 рр. як відображення офіційної «руської» мови середини ХVІ ст. у північноукраїнському варіанті // Луцька замкова книга 1560–1561 рр. – Луцьк : СПД ФО Купровський В. М. – С. 64–143.
6. Остап Р. І. Українські особові імена середини ХVІІ ст. як об'єкт лексикографії. 14. // Студії з ономастики та етимології. 2008. – К. : Пульсари. – С. 111–144.
7. Пахомова С. М. Еволюція антропонімічних формул у слов'янських мовах. – Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2012.
8. Свистун Н. О. Динаміка антропонімікону м. Тернополя ХІХ–ХХ ст. – Тернопіль : Крок, 2011.
9. Скорук І. Д. Характеристика чоловічого іменника м. Луцька в ХХ ст. // Мовознавство. – 1999. – № 2–3. – С. 35–41.
10. Чучка П. П. Антропонімія Закарпаття. – Ужгород : ТОВ «Папірус». Ужгород, 2008.

11. Mytnik I. *Antroponimia Wołynia w XVI–XVIII wieku.* – Warszawa : Uniwersytet Warszawski, 2010.

Джерела дослідження

Ведомость 1834 – Ведомость Епархії и Губернії Волинской Владимір-Волинскаго уезда сс. Цегова – Долгаго – Борисковичь церкви Введенської священника Димитрія Іоаннова сына Рудковского с причастниками обретаючимися при той Церкви в приходе ниже явленних чинов людей с изъявленієм противъ коегождо имени о бытии ихъ въ Святую Четиредесятницу у Исповеди и Святыхъ Тайн Причастія. (Документ знаходиться в Свято-Покровському храмі села Брани Волинської області)

Ведомость 1906 – Ведомость Губернії и Епархії Волинской Владимір-Волинскаго уезда сс. Цегова – Долгаго – Борисковичь за 1906 годъ обретаючихся при оной церкви въ приходе ниже явленнихъ чиновъ людямъ, со изъявленіємъ противъ коегождо имени о бытии ихъвъ Святую Четиредесятницу у Исповеди и Святыхъ Тайн Причастія. (Документ знаходиться в Свято-Покровському храмі села Брани Волинської області)

Ведомость 1929 – Ведомость за 1929 годъ обретаючимся при Іовской церкви села Борисковичьвъ приходе ниже явленнихъ чиновъ людямъ, со изъявленіємъ противъ коегождо имени о бытии ихъ въ Святую Четиредесятницу у Исповеди и Святыхъ Тайн Причастія. (Документ знаходиться в Свято-Іовському храмі села Борисковичі Волинської області)

МК Борисковичі 1845 – Метрическая книга, данная изъ Волинской Духовной Консистеріи на безсрочное время для записи родившихся на 1845 годъ (1845–1854 гг.) (ДАВО, ф. 193, оп. 1, спр. 192).

МК Брани 1871 – Метрическая книга, данная изъ Волинской Духовной Консистеріи в Покровскую Церковь на безсрочное время для записи родившихся на 1871 годъ (1871–1881 гг.) (Документ знаходиться в шкільному музеї Бранівського ліцею Волинської області).

МК Горохів 1827–1834 – *Księga Metryczna Horochowskiego Rzymsko-Katolickiego Kościoła na Rok Pański 1827* (Archiwum Główne Akt Dawnych w

Warszawie,

AGAD

режим

доступу:

<http://www.agad.gov.pl/inwentarze/KMluck436x.xml>).